

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 un an 20 cor.
 6 luni 10 cor.
 3 luni 5 cor.
 o lună 2 cor.
 Vări de Duminică pe an 4 cor.
 Pentru România și străinătate pe an
 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 10
 bani; a doua oară 12 bani; a treia
 oară 8 b. de fiecare publicare.

Astfel abonamentele, cât și inserțiile,
 nu se supt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat

Scrierile nefrancați nu se primen

Alegerea dela Pecica.

Vineri în 6/19 August după amiază
 va ținea în Pecica o adunare de
 alegători. Alegătorii noștri din acest
 județ sunt rugați a se prezenta în nu-
 măr cât mai mare la aceea adunare.

Pentru viața poporului.

Din toate părțile vin știri îngrijitoare,
 că seceta din anul acesta, seceta cum poate
 să s'a mai pomenit așa de necruțătoare și
 de lungă durată, a distrus toată podoaba
 câmpului, hrana mulțimei omenestii și hrana
 vîtelor.

Porumb aproape nu s'a produs. Vitele
 la câmp smulg rădăcina de iarbă uscată, de-și
 stămpără foamea. Sunt comune în carii au
 secat fântânile; isvoare, pâraie, rîuri sunt
 scăzute și uscate.

Și în chipul acesta, așa pregătiți, vom
 să intra în iarnă! În astfel de îm-
 prejurări, ce auspicii putem avea pentru —
 primăvară?

E în adevăr desolătoare această stare,
 în care numai ajutorul lui Dumnezeu mai
 poate mântui pe oameni și deșteptarea la
 realitate a poruncitorilor peste țară, cari își
 pierd vloga și vremea cu preocupăți de
 «maghiarizare»...

Dar dacă pentru ziua de «mâne» nu
 ne vedem asigurați — și mai grave simp-
 tome și accidente, distrugătoare și a așeză-
 mintelor avute din nainte, ni-se semnaleză
 din toate părțile:

Pârjoluri de foc pătrund prin păduri și mi-
 stufesc fără milă întinderi de sute și sute de chi-
 lometri, lăsând pe urmă scrum din puținele
 frunze și pășunea născută și păzită în umbra
 pădurilor.

Un vînt năpraznic apucă în coama
 unei flacări topitoare, ivite ca din nenoro-
 cire, distruge un sat întreg, din săracul,
 cumplit lipsitul Bihor.

Intr'o comună românească din Banat
 doar biserica a scăpat de furia focului.

În vechiul Zarand, care de mult a și
 uitat că Crișul spală aur... ce i-a mai ră-
 mas bietului țeran român, când și coliba lui
 acoperită cu paie a ajuns jertfă flacărilor.

Sate întregi, sute de familii rămân fără
 adăpost, nu mai au unde-și pleca capul,
 după-ce odată li-s'a arătat fantoma foametei
 în zarea viitorului...

E par'că dela Dumnezeu, pentru păca-
 tele noastre, de ne pedepsește atât de cum-
 plit? Nu e destulă opera distrugătoare a
 soarelui, ci și alte focuri să se năpustească
 asupra poporului, schimbând potopul de apă
 din Scriptură în potop de foc, distrugător?
 Este neîndoios, că avem de ce ne je-
 lui, de ce ne plînge.

Dar tocmai aceasta să ne întărească
 sufletul pentru a căuta să îndreptăm, să ne
 dăm toată silința, să căutăm mijloace de în-

dreptare a răului, de a veni în ajutorul nă-
 păstuitului nostru popor, — sărac în țară
 săracă.

La Rișca, bună-oară, dintre patru-zeci-
 și-trei de case cari au ars, asigurate au fost
 — două!

Numai două!

Și când tot binele ce au putut aduna 41
 de gazde în colibioarele lor s'a spulberat.
 Când din tot câștigul făcut cu grea trudă
 omul s'a ales cu nimic, absolut nimic și sub
 cerul liber, cu familia sa întreagă, de ce să
 s'apuce? Câmpul e pârjolit, roade nu-s, ni-
 mic nu-i...

Va rămănea Dumnezeu, și până la alt
 rod al muncii, — ajutorul oamenilor buni.

Elita socială a noastră, a Românilor din
 Ungaria, va avea privilegiu de a se întruni la
 Brad, la «Fondul de teatru», la Timișoara
 la «Asociațiune», la diferite «Reuniuni», pen-
 tru a se vărsa muncă națională.

Oare ar fi prea mare jertfă, dacă cu
 ocaziunea amintitelor și altor serbări similare
 și-ar aduce aminte cei întruniți de cei ră-
 mași fără casă, fără adăpost, fără hrană,
 frați ai noștri, temelii neamului nostru?

Un obol pentru cultura națională altul
 pentru viața poporului amărât; pentru zilele
 celor isbiți de nenorocire, pentru poporul
 cel mai modest, cel mai blând popor, — cel
 mai sfânt prin suferințele sale: Neamul pă-
 rinților noștri!

TELEGRAMA.

— FARZĂ ÎN TREI ACTE —

DE
ORIGINAL.

Scena III.

(La sat; lângă casă, sub copac, măsuță. Sed și
 scaun vin Mihai și D-na Vintila în fund; la dreapta Vin-
 tila, la stînga Răbduriu).

D-na Vintila. (Sculându-se dela masă):
 Acum să-mi dai voie, cumetre, să mă duc și
 eu să mă culc.

Mihai. Ca copiii...

D-na Vintila. Copii dorm dela 9. Acuma
 e aproape 11. Și trebuie să mă scol de noapte.
 Așa-i la sat. (Întinde mâna lui Mihai): Noapte
 bună cumetre! Dumneavoastră stați până vă
 vede bine.

Răbduriu (Umple paharele): Aai ce bine
 mi cade!

Mihai. Noapte bună dragă cumătră! Te
 lasăm, te lasăm. (Paharele se ciocnesc la în-
 demnul lui Răbduriu. Beau).

Mihai. (Lasă paharul din mână. Își șterge
 fruntea). M'am înfierbântat; prea mult am bătut
 astăzi.

Vintila. (Cu pipa în gură). Să-ți fie de bine
 și să vii mai des. Mai uită de politica aia...

Mihai. (Lui Răbduriu). Dar cu școala cum
 mai merge?

Răbduriu. Copii, har Domnului mulți.
 Leafă, — doamne apăra.

Mihai. Așa e la noi, la Români. Și eu la
 ziar am cetitori mulți; plătitori puțini.

Vintila. Așa-i pela toate. Vorba poetului:
 „Vai de biet român săracul"... Dar ce! Nu
 stăm doar noi pe năcăjeala aci. Pune mâna
 pe pahar! Dascăle!

Răbduriu. Am înțeles. (Toarnă în pahare
 și sugă iute un pahar)

Mihai. (Ducend paharul la gură și gustand):
 Nu mai merge.

Vintila. Doară nu! (Golește).

Mihai. Măi popo! (Zimbînd îl privește.
 Răbduriu se scoală dela masă, trage cu ochiul lui
 Vintila și dispare pe pitite). Să nu te las de
 rușine. (Golește paharul).

Vintila. Vei bine!... Așa vin... Dar despre
 alegerile astea, cum îți dai cu părerea?

Mihai. Bine. Vom lupta! Numai în luptă
 este viață. Cel-ce nu luptă va pieri, copleșit
 sau distrus de cei ce luptă.

Vintila. D'apoi dacă ști că nu poți isbuti,
 de ce să mai lupți? Doar așa s'a făcut pasi-
 vitatea.

Mihai. Pasivitatea când s'a făcut — s'a
 făcut cu gândul de a împedeca roțile mașină-
 riei politice. Și când odată te-ai convins, că
 nu poți strica nimic prin pasivitatea ta, trebuie
 să iei altă cale, să dregi, ce se poate, — prin
 activitate.

Vintila. Cum să dregi, când nu poți
 ajunge acolo unde ar trebui să fi?

Mihai. Nu poți? Dragul meu! Din pică-
 turi se face marea; acele picături, trebuie să
 existe o forță care le adună la un loc și le
 leagă, ca să zic așa, unele de altele. Ș'apoi un
 val de apă nu a distrus nici când aparate pu-
 ternice, cari dominau marea? (Pauză. Se uită
 împrejur). Unde e dascălul?

Vintila. P'aci o fi pe unde-va.

Mihai. (Continuând). Picuri de ploaie,
 dacă bat tot pe un loc, în piatră: nu-i așa că
 o găuresc, o sfarmă cu vremea?

Vintila. (Face din cap, aprobator): Guta
 cavat lapidem...

Mihai. Vei acea forță, care încheagă
 stropii în valuri de mare, în politică este deștep-
 tarea conștiinței naționale și demnității cetățe-
 nești în popor. Ear ducerea în lupta pentru
 deșteptarea și încheagarea poporului, aduce cu
 rolul stropilor ce din piatră fac puscării. Luptă
 dar, luptă înainte! Luptă înainte! Luptăm ca
 să ne oțelim, — și birui-vor urmașii noștri...

Vintila. (Cuprins de un elan de însuflețire,
 sare sus de pe scaun, cu paharul în mână și
 strigă): Trăiască!

(Din depărtare se aude muzica cîntînd
 „Deșteaptă-te Române“. Muzica se apropie în
 frunte cu Răbduriu, care cîntă).

Răbduriu. „Murim mai bine 'n luptă, cu
 glorie deplină, decât să fim sclavi iarăș în ve-
 chiul nost pămînt“. (Se ridică în picioare și
 Mihai).

În jurul alegerii din Pecica.

Partidul independist și guvernamentalii se învârtesc în jurul alegerii dela Pecica, cuprinși parcă de teama necunoscutului viitor, — căci în acest cerc românesc va intra de acum în lupta electorală pentru parlament și partidul nostru.

Până acum, adică în trecut, mergea mai ușor, ca partidele din vorbă să-și găsească candidații cu șanse de reușită; căci marea parte a alegătorilor, mergea orbește după ademeniri, corupțiuni și terorism.

Hotărîrea noastră însă de a ne prezenta cu candidat naționalist, i-a zăpăcit, i-a incurcat în calculele lor pe șoviniști, încât dau din colț în colț, căutând pe candidatul care ar putea să aibă mai multe șanse și care s'ar angaja la jertfe pentru o problematică biruință, pe urma căreia și-ar putea câștiga un mandat de foarte scurtă durată.

Partidul kossuthist-independist a făcut Duminecă întrunire în Pecica, pentru candidare, dar' n'au putut cădea de acord asupra persoanei care ar fi să se candideze.

Unii se leagă de redactorul Szalay Mihály din Budapesta, care la alegerea trecută a întrunit o imponentă minoritate față cu Vásárhelyi.

Se simte însă hotărât între kossuthiștii din Arad o luptă infundată, între creștinii și jidani, căci acești din urmă prea s'au ridicat și tot umblă să iese la suprafață în partid.

La Nădlac e deputat Nagy Sándor (ovreu), la Pecica să fie earăș ovreu acela care desfășură steagul lui Kossuth?

Creștinii din partidul independist earăș se divizează: Unii ar dori să se grupeze pe lângă Szondi János, profesor la preparandia de stat din Arad. Se mai zice că unii ar dori pe tinărul Emil Purgli, mare proprietar, (înrușit cu fișpanul comitatului!)

Se mai zice că partidul kossuthist ar fi decis să-l candideze pe vechiul său leader local Múlek Lajos. Dar ulterior s'a desmințit și această versiune; și kossuthiștii stau fără candidat.

Toți. Trăiască nația! (Beau. Țiganii cântă tuș. — Să așezează conviviul la masă. Țiganii sfioși acordează viorile).

Mihai. (Chefliu). Iară beu!...

Vintilă. Să-ți fie de bine!

Mihai. (Lui Răb.). Dar unde inventași pe acești nobili? (Arată pe țiganii).

Răbduriu. D'apoi, sunt pela noi!...

Vintilă. (In glumă). E afurisit dascălul ăsta.

Mihai. Măi cioară!...

Țiganii. Shăru'măna la Măria-Sa. (Se pleacă).

Mihai. (Vorbește cu limba moiată): Zi una de inimă albastră.

Vintilă. (Lui Răb. face gest. Răbduriu toarnă vin).

Țiganii. (Incep, întâi din vioară plenison, apoi piano, acompaniând pe unul care cântă din gură):

Lasă-te puică de mine,
Dacă vrei să-ți meargă bine!
Cum o să mă las de tine,
Când ți-e casa lângă mine?

(Musica retren, plenison).

Cum o să mă las de tine,
Când ți-e casa lângă mine?
Deschid ușa dau de tine,
Mai mult foc s'aprinde 'n mine.

Partidul guvernamental, care s'a frământat și el în decurs de câteva zile asupra alegerii persoanei de candidat, a hotărât să susțină candidatura lui Herczeg Ferencz, șvab de origine, dar' de present mare scriitor maghiar.

Cine va fi candidatul nostru, o — va spune poporul, care se va întruni în ziua de Schimbarea la față în Pecica.

S'ajute Dumnezeu cauzei celei bune!

Stat de pandurii!

— Ungaria —

In revista politică „Jóvendő” dela 16 Iulie dl Alexandru Brody, publică următorul articol care spune guvernului actual adevăruri crude:

„Ideea statului de pandurii, (stat polițial, rezimend pe baionetele poliției, nu pe dreptul cetățenilor), este veche, deodată cu însuși statul. Doar' că în vechime puterile și ziceau putere și nu drept! Despre îndemnul prigonirii se spunea drept că isvorește din simțământul de răsbunare și nu se zicea că e o atribuțiune a politicii „liberale” — precum zic astăzi politiciii maghiari!

Mai de mult erau iobagi și domni, și pe cerul justiției, lucea numele lui Torquemada; pe atunci nu erau umaniști, cari să fi zis că siluirea e abus ilegal de putere.

„Domnia absolutistă a fost totdeauna ideea favorită a celor puternici, cari foloseau de regulă două mijloace întru ajungerea scopurilor lor: neștiința poporului, și lăsarea lui în lumea întunerecului sufleteș, ca să impedeze astfel formarea de păreri în el, și apăsarea celor ce cugeta liber, ca să impedeze eșirea la iveală a părerilor altora.

Dar' și intrupătorul tipic al forței, Napoleon, abstrăgând dela ambiția lui personală, călea în picioare libertatea omenească pentru interese de stat, și tot atunci, pe când cu o mână confisca drepturile contemporanilor, cu cealaltă mână crea drepturi generațiilor ce se vor naște! Codul-Napoleon rămâne codexul-mamă al cărților de legi europene.

„Ungaria nu se poate asemăna cu nici un singur alt stat, și e în stare mai nenorocită ca ori-care altă țară, căci aici nici absolutismul nu se poate împreuna cu împlinirea dorințelor naționale, ba din contră, forța brută s'a arătat folositoare tot politicii austriece! Aiurea deținătorul puterii s'a putut mângâia cu aceea, că deși a abusat de drept, dar' cel puțin are credința,

(Musica).

Drag mi-e să trăiesc pe lume,
Frică mi-e că mor ca mâne.
Drag mi-e să trăiesc mai mult,
Frică mi-e că mor curând.

Of of of, ș'auleo
Ș'oi să mor de dorul tău } bis.

Mihai. (Dă cu palma 'n masă). Tii! Că mândru o ziseși! Bravo Țigane!

Vintilă. Bravo!

Răbduriu. Bravo cioroi! (Ciognesc, beau, țiganii trag tuș).

Mihai. S'apoi să mai zică cine-va că Românil n'are vâlvă în el!

Răbduriu. O zice bine țiganul. (Beau).

(Țiganii earăș încep o doină, dar după un gest de nerăbdare a invetătorului repede trec într'o sêrbă. Cel dela masă încep să salte și să țipe „hop” „hop” Vintilă pune pipa pe masă. Se iau de mâni ei trei și tropotesc din picioare, dansează pe loc. În pragul casei apare în halat, cu pèrul despletit, speriată d-na Vintilă).

că interesul adevărat ori închipuit al statului — i-a cerut acest serviciu. Dar' în Ungaria un guvern nu s'a putut amăgi nici măcar cu acest scop învilit. La noi domnia absolutistă s'a îndreptat contra țării și în folosul Austriei.

Deci ori-ce fel de întrebuintare a puterii și a siluirii e orisipă de forțe și pierdere de vreme — căci dacă se și abzice (de cătră guvern) modul și mijloacele ideale de guvernare, ceea ce totdeauna e o greșeală fatală și o politică chită odioasă, — aceea se întâmplă nu în interesul măririi viitoare a țării și a dezvoltării personalității politice, ci pentru susținerea și rirea ideii imperiului comun.

Și dacă absolutismul e scârbos în oricare formă a lui, el e învechit chiar și în cazul în care e motivat cu „resoane de stat”. Dar' mai scârbos e odios atunci, când el pentru susținerea domniei de partid, sub firmă „liberală”, nimicește libertățile omenești, cetățenești și politice!

Întâia cerință a unei politici liberale e aceea, că ea pe baza principiilor statului de drept se înlătore acele lovituri cari ating ori pierd ducând ordinea de stat.

„Respectarea dreptului personal; securitatea dreptului de întrunire și asociare a cetățenilor; osebirea organelor puterii executive; despartirea strictă a cercului de competență a organelor executive, și mai ales neatarnarea totală a administrației de justiție: acestea arată chipul adevăratului stat de drept, în contrarietate cu al statului polițial, în care în situații critice, cerințele de competență pier, forța degenerază în tiranie și puterea în siluire.

În timpul din urmă mai multe aparate de faptă din viața publică maghiară, servesc efective triste din acest punct de vedere!

Guvernul nu numai că se arată cu nesimțitor pentru susținerea libertății publice, din contră: în astfel de cazuri, când își primejduite scopurile și interesele sale, recurge la politica detestată a celor două-zeci și cinci de băte și a tragerii pe bancă, vătămând chiar și simțământul de sine al pariilor, care în timpul luminei s'au desvâțat de loviturile biciului!

S'a început acest sistem cu prigonirea socialistilor (și a naționalităților! Autorul maghiar era deplin drept, dacă în fie-care loc, unde vorbește de socialisti, adăugea: și naționalități, cari sunt la fel de brutal tractate de guvernul contra căruia d-sa se revoltă prin articolul 12 al Red. „Lib.”), oprinduli-se adunările lor populare confiscându-le foile, cu instituirea procuraturii de noapte! Politica scurt văzătoare, stupidă și știe guvernul, că partidul social-democrat în Ungaria are a-și mulțumi întinderea lui, tocmai în nire siluitoare a lui Bánffy-Perzel? Și în năitate, d. e. în Germania, puterea de acțiune a partidului e urmarea directă a „legii de fer” lui Bismarck, care a stirpit pe socialisti — hârtie! (Tocmai cum ne stirpesc pe noi, ca murile nemaghiare, guvernele ungurești, cu legile lor de pe hârtie! Red. „Lib.”)

Firește, când e vorba de socialisti (ca despre naționalități Red. Lib.) guvernul stă în cu ideea națională, față cu cea internațională.

„În astfel de împrejurări se scoate la iveală ideea „națională” cea înfrată, desbrăcată de adevărata ei formă, și folosită drept mincinoasă, dar' care în clipe de strimtoare părăsită cu necredință, — aceasta idee (națională) închipuită ca având putere vrăjitoare, clenodiu sfânt pentru prostirea mulțimii, și care o politică hăbăucă crede a-și putea toate boacănile și revindicările unui popor până ce vine o scrisoare din... Galați!

„Dar' e vedit, că sfulcarea națională maghiară față cu socialistii (și cu nemaghiarii „L.”) e o frasă tot așa de fără preț și goală, și „libertatea” lor (a guvernelor adică) guvernul, față cu ori-ce mișcare a mulțimii, în praxă ideea statului polițial dacă în susținerea mulțimii viiază alt simțământ, decât ligăjosnică!

Dovadă istoria grevei dela trenuri. Nici ideea națională, nici interesele statului, punctul de vedere al ordinii, nu au cerut ca guvernul să oprească adunarea funcționarilor trenuri. Opreliștea asta le-a dat'o simplu pânul lor (din întemplantare statul, nu societatea pe acțiil Kassau-Oderberg), și guvernul a ridicat la dogmă acel principiu imposibil într'un stat de drept, că funcționarii de tren, nu pot fi totodată oameni și cetățeni. Arestarea și aruncarea

niță a alor 800 slujbași de tren pentru-că să se folosească și ei de drepturile cetățenești, e continuarea acestui sistem. Și eată așa confundă cercurile de competență, că se dispune pe cale administrativă acolo, unde procedura judecătorească cea îngrădită în șanțurile guvernării, singură avea drept a dispune!

Sau în un alt ram al guvernării: cel justiciar. Ce vor zice acei cari țin, că judecătorul fie neatrănit, la acel ordin al ministrului de Justiție, prin care provoacă pe judecători, ca să urmărească poliția în alergarea lor contra socialștilor, resolvând repede, în afară de șir, cercetările pornite contra socialștilor! (Dar' ce vom face noi, naționalitățile la ordinele secrete date de noastră, că cu șir și fără șir să ne asămblăm în temniți? Red. Lib.) O cauză ca și o altă de cauze, numai prin natura sa poate fi judecată, ear nu prin persoanele ce figurează în ea. Și apoi e dreptul suveran al judecătorilor: să a cumpăni temeinic toată judecata chiar și pe socialștilor!

„Guvernul intonează, și partidul său liberal“ — îl acompaniază, ca o musică răsunătoare. Nu trebuie numai scormonite sentimentele reacționare adormite, și eată se repetă în dietă încredințările de a reinvia sistemul politic aducător de triste vremuri, crezute îngropate: în numele ideii „naționale“, politiciii maghiari ziși liberali, cer publice detragerea drepturilor omenești!

„Un reprezentant al poporului a cerut aspru paragrafii despre agitație din legea penală, cum și restringerea libertății de presă! Alții a cerut reînființarea țeh-urilor industriale!

Trebue să te întrebî nimit: ă unde a peștit spiritul vremilor din 1848, care a părăsit rămășițele robiei materiale și spirituale a veacului de mijloc? Unde e legiutorul cel inspirat, care fără lege, a eluat libertatea de presă, ca apoi să o asigure și prin lege? La ce a degenerat liberalismul lui Deák Ferencz, care voia, ca legea să garanteze libertatea de presă să aibă un singur paragraf: că nu-i iertat să mințesti!

„Dar' să ne stămpărăm de grabă patima roșie, să înecăm în noi iubirea a ce e frumos și drept, căci ministrul președinte s'a apucat iar de excursiuni de drept penal pe urma acesor dorințe cu greu miros. Ministrul președinte a spus-o în dieta ungară, că dispozițiile legii penale în punctul ce privește „provocarea directă“ (în legătură cu agitația), lasă statul „nescutit“, căci agitațiilor sunt precauți, încunjurâ și nu numai copilul pe adevăratul nume, — pentru aceea guvernul trebue să „ajute“ situației prin aspru și prin înlăturarea condiției de provocare directă! Dar' planul lui zice, nu e îndreptat contra a ori-ce fel de agitatori, ci numai contra agitatorilor în contra statului și a ordinii sociale, și nu agită — direct!

„Această declarație și nainte cu jumătate de veac ar fi fost întărită, învechită. Concepția de provocare directă“ a trecut în legea penală ungară din legea ungară de presă, în care iată a fost transplantată de către Szemere Berthold din legea de presă franceză, la 1848. Această precizare a fost o cucerire însemnată a reformei de reformă de atunci. Și atunci știau aceea ce ministrul-președinte opinează în chip de înclanț, după jumătate de veac, că adecă sunt acele feluri de provocări: cea cu înțeles nehotărît și simplă și provocare directă, și tocmă pentru aceea au făcut deosebire între ele, căci, precum așa de frumos definește Csemegi ilustra fațada a libertății și științei a voit să scutească garanțiile exprimării libere a cugetului în contra sistemului polițial acățator de cuvinte, și contra procedurilor din restricțiile reducătoare la nimic!

Azi puterea (guvernului) vrea să se reînclanț la stările de nainte cu jumătate de veac. Patruzeci și opt cugetarea descătusată, spirit liber, sufletul inspirat, au făcut minuni, și statul era: stat de drept; — de azi înainte statul de poliști spionează gândurile, ca să le isprăvească, — cercetează cuvinte ca să le prigonească, și jertfe, ca să le pedepsească!...

(„Libertatea“.)

Răsboiul ruso-japonez.

De-odată cu încercarea flotei ruse dela Port-Arthur pentru a scăpa de tragicul ce așteaptă în port, a încercat și escadra

rusă de Vladivostoc, cum au anunțat câte-va depeșe dela 14 c., să se unească cu aceea. Nu se poate explica aceasta coincidență, de oare-ce nu se poate admite un plan dinainte stabilit, după care aveau ambele escadre să proceadă, fiind-că ori-ce comunicație între ambele porturi este imposibilă. Fapt e că în ziua când flota rusă a părăsit portul sub comandamentul admiralului Withöft și flota de Vladivostoc asemenea a părăsit portul, grăbind spre sud.

Lângă insula Tșuzima a fost observată de flota lui Kamimura, care numai decât a impresură și o sili la luptă, în care aproape întreagă a fost nimicită. Incrucișătorul *Rurik* a fost scufundat, ear celelalte două vase au fost grav avariate. În starea aceasta au scăpat fugind napoi la Vladivostoc, presupunând că vor isbuti să ajungă portul. Astfel vedem, că puterea Rusiei pe apele Oceanului pacific este nimicită cu desăvârșire.

Moartea admiralului Withöft.

Petersburg, 14 August. Matushevits raportează cu datul de 12 April: După-ce s'a constatat, că Tșezarevits nu poate ajunge la Vladivostoc, a fost dirijat la Kiao-tșao pentru a fi reparat, unde a sosit la 9 ore seara, și unde a aflat incrucișătorul *Novik* și torpilorului *Bisumni*. Afară de admiralul Withöft a mai căzut și trei ofițeri, ear 8 au fost vulnerați, între cari și Ivanov, comandantul lui Tșezarevits. Numărul celor căzuți și răniți, încă nu este stabilit.

Infrângerea flotei ruse de Vladivostoc.

Londra, 14 August. Agența Reuter anunță din Tokio cu datul de 14 August: În lupta dată azi dimineață între flota japoneză și escadra rusă de Vladivostoc, incrucișătorul *Rurik* a fost scufundat. Incrucișătorii *Gromobol* și *Russija* au fost grav avariați și numai cu greu au putut scăpa spre Nord.

Tokio, 15 August. Admiralul Kamimura vestește că flota de sub comandamentul său în luptă cu trei vase de război ale escadrei ruse de Vladivostoc după o luptă de cinci zile azi a fost scufundat incrucișătorul rus *Rurik* nu departe de Tșuzima la Nord. Celelalte două vase pe semne au fost în grad considerabil stricate, căutând scăpare în direcție nordică. Perderile Japonezilor sunt neînsemnate.

Londra, 15 August. În Tokio mare este bucuria. Toate edificiile sunt împodobite cu tricolorul național. Admiralul Kamimura a dat lovitura de moarte escadrei ruse de Vladivostoc și victoria lui este mai mult apreciată decât izbânda lui Togo, deoarece această învingere a dovedit în mod neîndoios superioritatea indiscutabilă a Japonezilor pe Mare. Luptă navală mai mare în mersul războiului nu mai este posibilă, deoare-ce vasele de război ruse refugiate în port vor cădea în curînd pradă Japonezilor ear crucișătorii ruși vor fi prinși de către vasele japoneze trimise întru urmărirea lor,

Londra, 15 August. Conform rapoartelor ziarelor de aici admiralul Kamimura, de loc ce a prins veste despre acțiunea flotei surori dela Port-Arthur, și că escadra dela Vladivostoc caută să se reuniască cu aceasta, numai decât a grăbit întru întimpinarea

ei pentru a-i zădărnici planul. A și reușit să o împresoare și astfel să o silească la luptă, în care a fost nimicită. Dintre vasele de război japoneze unele au fost stricate, dar nici unul n'a fost făcut incapabil de luptă.

Tokio, 15 August. După o depeșă sosită din Takasaki flota japoneză de sub comandamentul admiralului Kamimura eri dimineața la cinci ore circa 20 mile distanță de Unsan (= Gensan), aproape de litoralul Corean a întâlnit escadra rusă de Vladivostoc. Lupta a durat până la 10 și jumătate. Incrucișătorul *Rurik* a fost observat cum se scufundă. Din echipamentul său 450 inși au fost scăpați de Japonezi. Vasele *Gromobol* și *Russija* au luat de multe-ori foc, suferind totodată și grele avarii. Impușcăturile Rușilor au nimerit un vas japonez, cu care ocaziune doi oameni și-au pierdut viața și șapte au fost răniți.

Soartea vaselor ruse împrăștiate.

Tșifu, 15 August. Conform unei depeșe din Tsingtau vasul de război rus *Cezarevits* somat de Japonezi să iese afară din port și să primească lupta, acesta a intrat în portul interior. Se crede, că vasul va fi desarmat. În Tsingtau se află trei torpilori ruși, dintre cari doi sunt grav avariați.

Berlin, 15 August. De oare-ce s'a dovedit, că vasele de război ruse aflătoare în portul Tsingtau nu sunt în poziție de a putea părăsi portul în intervalul recerut, autoritățile de acolo au fost avisate să le desarmeze.

Recitelnă.

Petersburg, 14 August. Raportul lui Alexeiev către țar: Conform raportului dela 12 Aug. al consulului din Tșifu noaptea trecută doi torpilori japonezi au intrat în portul interior atacând la 3 ore distrugătorul nostru de torpilori *Recitelnă*, care în urma înțelegerii comune a comandantului vasului cu autoritățile chineze a fost desarmat. Japonezii au avut cunoștință despre asta Comandantul lui *Recitelnă* a dat ordin să fie aruncat vasul în aer, dar acesta nu s'a scufundat. Adversarul l'a remorcat din port.

Petersburg, 14 August. Raportul lui Alexeiev către țar: În timpul, cât consulul a conferit cu taotai-ul cu privire la permisiunea de a petrece vasul *Recitelnă* în portul Tșifu pentru a i-se drege mașina, comandantul lui *Recitelnă*, contra-admiralul Grigorovici a conferit cu admiralul chinez căruia i-a predat tunurile și armele, luând jos tot-o dată și pavilionul de război.

Novik.

Tșifu 15 August. Conform știrilor răspândite dar încă neconfirmate incrucișătorul rus *Novik* a fost scufundat 14 mile distanță de Tsingtau.

Vase de război ruse năsipite.

Veihaivei, 14 August. Torpilorului rus *Burni* în apropiere de promontoriul Santungului s'a năsipit, în urma căreia a fost aruncat în aer. Din echipamentul său 60 marinari au sosit eri aici.

Asediarea Port-Arthurului.

Tșifu, 15 August. (Reuter). Conform știrilor sosite din loc competent, azi dimineața la 4 ore a început năvala generală împotriva orașului.

Din străinătate.

Conflictul turco-american. Poarta a dat legățiunei americane asigurări verbale, că va da satisfacțiune reclamațiilor guvernului american.

Aceste asigurări sunt considerate ca neîndestulătoare; totuși se crede că conflictul iscat între Statele-Unite și Turcia este pe punctul de a fi aplanat în conformitate cu cerințele americane.

Legățiunea americană a declarat, contrar știrilor răspândite, că reclamațiunile guvernului american n'au nici un raport cu chestiunea armenească.

Manifestație anti-clericală în Franța. Grupuri de liberi-cugetători, întruniți pe piața primăriei, s'au dus și au manifestat în fața statuei lui Etienne Dolet.

Grupurile de manifestați cântau *Internationala* și strigau *Jos rasa!*

Trei drapele roșii fiind desfășurate de manifestație, poliția le-a confiscat, ceea-ce a produs oare-care învalmășeală.

Franemazonii din Franța și Vaticanul. După o luptă înverșunată, care durează de prea mult timp, social-democrații și radicalii francezi, acei cari fac parte din logele masonice au reușit să facă ruptura dintre Vatican și guvernul francez.

Ziarele lor se felicită de această întâmplare (!) și ele cred că guvernul va rămâne statornic în hotărîrea lui. Din parte-le îi făgăduesc sprijinul pentru a realiza într'un mod complet separațiunea bisericeii de stat.

Ziarele de opoziție se îndoiesc, că domnul Combes va merge până a proclama separațiunea bisericeii de stat.

Ele îl acuză, că căută înainte de toate de a-și prelungi șederea la putere prin ori-ce mijloace.

Ziarul „Le Soleil“ relevă consecințele nefaste, ce va avea ruptura cu papalitatea și se miră că parlamentul n'a fost încă convocat.

La ditirambele presei internaționale, trebuie adăugat faptul: că atât personalul legățiunei franceze de pe lângă Vatican, cât și cardinalul Lorenzelli, nunțul Papiei la Paris, au părăsit fiecare posturile lor.

Papa, după îndemnul colegiului cardinalilor, ar fi pe punctul să excomunică pe Combes; iar oficiosul „Le Temps“ din Paris, primește știrea că Vaticanul pregătește retragerea protectoratului Franciei asupra creștinilor din Orient, care vădit că va fi trecut Germaniei.

Cu cât jubilează internaționalii și eosmopolitii francezi de ruperea relațiilor, pe atât clericali și naționaliștii francezi, sunt de furioși în privința politicii lui Combes. Ei cer ca parlamentul să fie convocat spre a se pronunța.

Declarațiunile primului-ministru francez. Asupra conflictului Franciei cu Vaticanul și asupra protectoratului catolicilor din Orient, primul-ministru Combes a făcut următoarele declarațiuni, în fața unui ziarist:

— Eu nu cred în susținerea concordatului (dintre Franța și Vatican, dela 1810). Socotesc de neînlăturabilă separarea bisericeii de stat; pentru-că Vaticanul socotește concordatul de învoială unilaterală, făcută sub presiune. Concordatul a fost bun numai pentru Napoleon, care simplaminte trântea la închisoare pe episcopii renitenți. Eu n'o pot face aceasta.

Despre protectoratul catolicilor din Orient a spus Combes următoarele:

— Nu cred să se găsească vre-un stat, care să ambiționeze pentru acest rol; dacă totuși care-va intra în joc, noi nu-l vom face greutăți. Franța a avut mari greutăți la îndeplinirea acestui rol; de-aceia mai bine ar fi, ca pe viitor fiecare stat să-și protejeze supușii săi din Orient.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 1 August 1904.

— **Știre personală.** *Marți, cu trenul accelerat de seara a sosit la reședința sa P. S. Sa D-l Episcop Ioan I. Papp, întorcându-se dela Reichenhall, deplin sănătos și viguros.*

La gard P. S. Sa a fost așteptat de mai mulți fruntași români din Arad și de membrii consistoriului.

— **Întâlnirea de monarhi în Marienbad.** Despre întâlnirea M. Sale Monarhului nostru cu Regele Angliei, la Marienbad, s'a primit următoarea știre:

M. Sa împăratul-rege a plecat la orele 6.29 dimineața din Ischl, cu o mică suită, pentru a reda regelui Eduard visita ce acesta i-a făcut-o în anul trecut la Viena. Trenul imperial a sosit la Marienbad la 3 ore d. m. unde a fost așteptat de regele Eduard și o sumă de deputațiuni și corporațiuni.

Întâlnirea Monarhilor a fost foarte cordială. După prezentarea suitelor, cei doi domnitori au intrat în oraș în trăsură de Curte.

† **Cornel Tămășdan.** Societatea românească din Arad și îndeosebi modesta noastră pleiadă de comercianți a îndurat o crudă și dureroasă pierdere, prin prematura moarte a lui Cornel Tămășdan, un comerciant harnic, îndeosebi simpatic și cu bună stare.

Cornel Tămășdan moare de tifos, în puterea juneței, după-ce și-a arangeat o prăvălie de model în Arad și putea plin de încredere să privească în viitor, mândru de rezultatele muncii și hărniciei sale.

Deplângem din toată inima ireparabila pierdere și alătura cu întristatele sale rudeni depunem o lacrimă pe tristul său sicriu.

Dureroasa știre a odihnirii pe vecie, se anunță prin următorul necrolog:

Subscrișii cu inima înfrântă de durere aducem la cunoștință tuturor rudeniilor, cunoscuților și prietinelor, că mult iubitul nostru frate, cumnat, văr, rudenie și bun prieten

Cornel Tămășdan,

după rânduiala Celui-Atotputernic, a răposat, în ziua de 16 August 1904 la orele 1 $\frac{1}{2}$ în anul al 26-lea al etății.

Rămășițele pământești ale scumpului decedat se vor porni din locuința de jale, Calea Arhiducele Iosif Nr. 19, în ziua de 17 Aug. 1904, la 5 ore d. am. după săvârșirea ritualelor prescise de biserica gr. or. română, și se vor așeza pentru vecinică pace în groapă specială, în Cimiterul de sus.

Pe cât de blândă și plină de iubire i-a fost viața, să i fie lină și eternă odihna.

Arad, 16 August 1904.

Silvia măr. Dr. Plopu, Lucreția m. Herbay. Dr. Liviu Tămășdan, surorii și frate. Dr. George Plopu, jude de Tablă reg., Iuliu Herbay secretar cumnați. Lucia Plopu, Delia Plopu, Florica Bonts. Eugenia Herbay, Stella Herbay, Silvia Herbay, nepoate.

— **Fără ilumiinație!** Joi fiind aniversarea zilei nașterii Majestății sale, conform usului din trecut, Mercuri seara ar fi să se ilumineze orașul.

De data aceasta însă, primarul orașului nostru, *noul consilier regesc*, a rugat publicul, să nu mai ilumineze, ci sumele destinate pentru obicinuita ilumiinație să le trimită Magnificenței sale, căci sumele astfel în curse se vor întrebuița pentru statuia reginei Elisabeta și *pentru fondul statuei lui Kossuth.*

Judece lumea, cât de „practică“ și „loială“ este această procedură! Noi nu mai zicem nimic!!!

Parada militară, de ziua M. Sale, va face în chipul următor:

Seara la $\frac{3}{4}$ 8 muzica militară, cu vioane, va intra în oraș prin strada Bocșa piața libertății, strada Andrassy și se opri în fața primăriei (casa orașului); în cetate se va întoarce pe linia drumului dela Apus.

Dimineața (Joi) dela 5 ore muzica militară va parcurge orașul, cântând, toate bisericile se va face slujbă, la care vor participa autoritățile.

Înainte de 9 ore se va face defilațiunea armatei din Arad și a artileriei din Miclăuș, pe câmpul din fața fabricii vagoane.

La amiază va fi masă comună restaurantul Crucea-Albă.

— **În amintirea răposatului Cornel Tămășdan.** Doamna și Domnul Episcop și Vasilie Goldiș secretariul consistoriului Arad, Doamna și domnul Veturia și Savina mășdan preot în Pecica în loc de cunună pentru criul iubitului și neuitatului lor văr Cornel Tămășdan ni-au trimis fiecare suma de 200 lei pentru nefericitul din Rișca. Bani i-am administrat pentru destinațiunea lor la adresă d-lui Dr. Pavel Oprea, profesor în Brașov.

— **Știri diplomatice.** Calleberg, consilier la legăția Austro-Ungariei, a fost însărcinat de a gera afacerile legăției imperiale și reședinței în timpul absenței Exc. Sale marchizului Palavicini, ministru titular, care a obținut un concediu.

— W. G. Boxshall, vice-consul general al Statelor-Unite ale Americii în București, ținând un concediu, dl Sergiu Donati va reprezenta consulatul în timpul absenței sale.

— Rosetti-Solescu, ministrul țerei la Petersburg, a cerut un concediu de două luni, care timp va fi înlocuit de dl prim-secretar Mitilineu.

— **Convenție de arbitragiu.** O convenție de arbitragiu a fost încheiată între Suedia, Norvegia și Anglia.

— **Savanții japonezi în Budapeșta.** Luni au sosit la Budapeșta doi savanți japonezi de renume: *Dr. Y. Tadokori* și *Dr. Na. Motokihî.* Primul este și în funcție de șef și referent-consilier în ministerul de cultură și instrucțiune, al doilea este medic districționar în Tokio. Ambii învățați exotici au întreprins un voiaj mai lung prin Europa, pentru studia instrucțiunea publică și referențele necesare.

— **Ancheta austriacă asupra lipsei nutrețului.** — Se scrie din Viena, că în ministerul de cultură s'a întrunit comisiunea rănduită pentru facerea unei anchete asupra lipsei nutrețului sub președința ministrului Baronul Gloritz. Lipsa cea mai mare domnește în Galizia orientală și mai cu seamă însă în Bohemia, Moravia și Silezia.

Totuși nu se crede, că guvernul ar fi să suspende taxele vamale ale porumbului, schimb se vor face reduceri ale taxelor de transport pe căile ferate, iar în părțile cele mai bătute ale monarhiei se vor distribui, sau pe credit, cerealele necesare pentru populație.

— **Noul bancnote de 10 cor.** Banca ungară a hotărît să introducă bancnote noi de 10 cor. fiind excepționate din multe părți actuale, că sunt prea urte și nedurabile. Noul bancnote se vor pune în circulație, probabil în Noemvrie a. c. Pe noile bancnote va fi un mirabil cap de copil, fiind luată ca model statuia principelui Rohan.

— **Medic ucis.** Din Timișoara se vede că în comuna aproape de Timișoara, Sipeș, medicul cercual Dr. Nenkov Adolf a fost asasinat în patul său. Ucigașii, de a căror urmă nu s'a putut da până acum, au strâpuns pe nefericitul om.

— **Sinucidere de emoțiune.** Intr-o crăsmă în Budapesta, St. Dohány Nr. 46 petreceau Duinecă mai mulți meseriași. Calfa de croitor László, mai ales se emoționa de cântecele moase ale unui taraf de lăutari. După un cântec foarte duios, Biró de-odată scoate briceagul și-l implântă în piept.

În grabă este desarmat și dus la spital, unde îl panzează. Rana ce și-a cauzat nu e gravă. Interogat că pentru-ce a voit să se sinucidă, spus, că un cântec i-a revocat amintiri duioase; de odată i-s'a urât de viață.

— **Viitorul mitropolit de Caloccea.**

În ziar maghiar a lansat știrea, afirmative și în parte din cercuri competente, că de urgență repozatului metropolit *Császka*, guvernul îl dorește pe actualul episcop rom. din Timișoara *Desseffy Sándor*, episcop de Cerad. Afară de grațiile guvernului, se știe că *Desseffy* le are și pe ale Papei, cu care e în bune relațiuni de pe când acela era patriarch al Venetiei.

Rivalul lui *Desseffy*, la scaunul mitropolitan din Caloccea, ar fi episcopul de Alba-Iulia, contele *Mailath*.

— **Ancheta în afacerea dela cafeneaua „Macedonia“ din București.** Judecătorul al cabinetului a continuat instrucția în afacerea omorului politic din cafeneaua „Macedonia“.

D-sa a ascultat mai mulți martori, precum și pe Nusi Tului.

Acesta din urmă fiind întrebat ce a făcut cu revolverul cu care a omorât pe Lecanta, a declarat că revolverul nu era al său, ci la găsit jos, iar după-ce a tras l'a aruncat tot jos. Probabil că a fost luat de vre-unul din cei cari se găseau de față.

Prin această întrebare, judecătorul a voit să constate dacă Nusi Tului purta armă la el. De alt-fel instrucția a constat pe deplin că el era în legitimă apărare, când a omorât pe Lecanta.

Contrar celor publicate acum câte-va zile de un ziar din București, Nusi Tului n'a cerut până ieri liberarea sa pe cauțiune. Probabil că o va cere.

— **Declarațiile generalului japonez Oku.** În lupta dela Vafanku prințul Jaime Bourbon, care în calitate de ofițer de cavalerie servește în armata rusă operativă din Mandciuria, înainte de a se retrage armata rusească spre Haintseng, a lăsat să se lipească placate adresate comandanților trupelor japoneze. În aceste note prințul afirmă, că singur cu ochii săi a văzut cum soldații japonezi mutilau cadavrele soldaților ruși pe câmpul de masacră. La această acuză infamă răspunde însuși generalul Oku după *Vossische* din următoarele:

„Publicațiunile colportate de un ziar francez și cele austriace sunt pure născociri. Aceste știri stau în izbitoare contradicție cu faptul adevărat și sunt destinate să compromită renumele soldaților noștri. Este foarte ordinar și josnic modul, de care se servesc Rușii pentru a declina dela sine acuză barbariei. Ceea ce atinge publicațiunea apărută în ziarul francez am să remarc faptul, că la 12 Iunie de fel n'am avut luptă, ear la 15 Iunie Rușii au mutilat cadavrele noastre, ce e drept, dar noi nu ne-am folosit de o astfel de retorsiune, ci am grăbit de răniții ruși cu cea mai mare băgare de seamă și i-am tratat cu atâta atențiune, încât mulți dintre ei ne-au mulțumit cu lacrimi în ochi“.

După astea generalul Oku înșiră o mulțime de casuri, cari dovedesc cruzimea soldaților ruși (creștini)

Aici (adecă la Vafanku) la 15 Iunie 15 Ruși au omorât 4 Japonezi pe cari i-au batjocorit în mod crud și înfiorător. Rușii li-au scos mai întâiu ochii soldaților noștri apoi li-au frânt coastele, și au despoiat pe morți de toate ce aveau la ei. Multe obiecte luate dela soldații noștri au fost aflate mai târziu la soldații ruși“.

La sfârșit generalul Oku mai pomeneste și de «tactica» Rușilor ceva. Anume *cavaleria rusă de multe-ori desfășura dra-*

pelul japonez, ca să scape de focul infanteriei japoneze. Altă-dată foloseau *steag alb*, ca să se poată retrage unde-va la loc sigur, de unde apoi trăgeau în Japonezi.

În urma acestor apucături generalul Oku declară la fine, că nu este mirare, dacă oamenii, cari întru atâta își uită de legile onoarei și ale onorabilității, împoașcă pe alții cu tină și tot felul de minciuni, pentru a compromite și murdări onoarea adversarului.

— **Congres internațional de socialiști.** Din Amsterdam se telegrafează: Luni a fost deschis congresul internațional al socialiștilor. Președinte a fost ales *Van Kol* (Olanda), vice-președinte *Sen Katayama* (Japonia) și *Plehanovo* (Rusia: cât de demonstrativ pot fi „reformatorii“ societății!) După-ce președintele deschide congresul, salută membrii dar mai ales pe reprezentantul japonez și rus, cari între aclamările furtivoase ale „soților lor de principii“ își dau mâna.

(Ce scenă comică!) ambii au vorbit apoi, fulgerând contra actualului război, ce-l poartă conașionalii lor. (Avea înțeles negreșit s'o facă asta reprezentantul socialiștilor, condamând după felul lor de a injura purtarea provocătoare a Rusiei, dar reprezentantul socialiștilor japonezi, fie el ori-cât de *cosmopolit*, în fine tot japonez este, și ca atare și ca patriot avea să judece mai calm înainte de ce s'ar fi îndemnat a se face trădătorul cauzei drepte a patriei sale. Să judece. Dar când au judecat și chipzuit socialiștii și cu cumpăt asupra vre-unei chestiuni. Nică-când, căci ceea-ce îl face pe el să țipe, este stomacul, și nu aievea chestii de mare și generală importanță socială ca de ex. ideea sublimă a „înfrățirii popoarelor“, progresul științelor artelor etc. gonirea Intunerecului susținut de biserică și servitorii ei etc., căci de așa ceva sunt prea puțin voinici tumultuanții și galăgioșii de stradă).

La urmă reprezentantul socialiștilor, mai bine zis al comuniștilor francezi s'a ridicat și a prezentat un proiect de rezoluțiune, în care este exprimată dorința, că sindicatul așteaptă cu drept cuvânt dela socialiștii fie-cărei țări, să lupte cu toată energia pentru posibila împedecare a războaielor. (Dar ceea-ce face *Combes* și comuna în Franția, nu trăgea oare după sine războiul, dacă papa avea puterea sa lumească de odinioară? Îți poți închipui cum ar fulgera Dumnezeuul socialiștilor comuniști *Jaurès*, și soții săi și prețindeau cu insistență războiul pentru a „desrobi“ statul francez de sub puterea papală! Desigur soții de principiu congreseștii asta ar fi aprobat-o cu mâni cu picioare. Pentru-că contra bisericii și contra *oastei negre* este permis ori-ce mijloc de exterminare după dogmele socialiste. Ce umănitare!)

De sine înțeles, că acel proiect de rezoluție a fost adoptat cu unanimitate.

— **Fiiul ministrului Tallián sinucis.** Din Lipic (Slavonia) aduce telegraful știrea, că *Tallián Andor*, fiiul ministrului de agricultură. *Tallián Béla*, elev al academiei militare „*Ludovica*“ și-a tras un glonte în cap, și a rămas mort pe loc.

Ministrul *Tallián Béla* era la Viena, unde a primit știrea catastrofei.

— **Hoți de cai.** Ni-se scrie din Homorod: În 2 Iunie a. c. Joi noaptea spre Vineri s'au furat din stăva Homorodului de lângă *Cohalm 7* cai, dintre care 2 au scăpat din mâinile hoților și s'au întors singuri acasă ear 5 nu s'au mai aflat până azi: al lui *Vegner I.* *Halas*, *G. Prädiger*, *M. Depner* și al parochului românesc *George Repede*. Bieții păstori și proprietarii cari în urma promisiunilor geandarmilor erau tot cu speranța că se vor afla de oare-ce li-a zis că și din pământ îi vor scoate, trecând însă de atunci atâta timp și au perdut toată speranța. Bieții păstori cari sunt toți Români sunt siliți a plăti desdaunare peste 1400 cor. Dintre caii furati 2 sunt roșii ear 3 negrii și pintenogi. Pe cei mai mulți îi surprinde acest cas, cum pot furii cu atâta îndrăzneală să umble cu cai de furat pe lângă atâtea posturi de pază. Aceasta publicare era menită încă în săptămânile acelea, ca să poată fi înhățați acei furi îndrăzneți, căci mulți își dau cu socoteala că i-au dus țiganii de aceia cari umblă cu haita fiind bine înarmați. Anul trecut s'au fost furat din boi, ear acum doi ani din Archita, cari asemenea nu s'au mai aflat.

Un păgubaș.

— **Mare bucurie în Rusia.** În mijlocul tristeilor vești cari vin de pe câmpul de război la Petersburg, o veste îmbucurătoare s'a răspândit ieri în toate colțurile vastului imperiu rus: *Tarina* a născut un băiat.

Nicolae II. nu avusese până acum fericirea de a avea un fiu care să moștenească coroana sa imperială și aceasta a fost în tot-deauna cea mai mare durere a sa. Moștenirea tronului Rusiei până acum se socotea că va fi luată de unul dintre *Marii-Duci*, frații ai *Țarului*.

Acum două ani, când s'a născut ultima fiică a *Țarului*, se spera mult că va fi un băiat, dar speranțele au fost înșelate.

Pe lângă bucuria personală a *Țarului Rusia* întreagă tresaltă de bucurie pentru nașterea unui *Țarevic*.

Ecoul celor 301 bubuituri de tun se va repercuta în toate colțurile vastului imperiu și în toată Europa unde se găsec refugiați ruși, pentru-că îmbunătățirea soartei multora atârna de venirea pe lume a acestui urmaș al *Țarului Nicolae*.

Bucuria Rusiei pentru nașterea țarevicului este mai mare de cât a fericitului părinte.

La nașterea unui fiu, *Țarul* iartă mil și mil de condamnați, mai cu seamă condamnați politici. Temnițele se deschid, deportații se întorc la căminul lor cei refugiați în alte țări au voie să reintre în patrie.

În această privință, bucuria *Țarului* va fi împărtășită și de Români căci se știe cât de mare este numărul fraților noștri basarabeni refugiați în țara noastră din cauza prigonirilor administrației rusești.

Acum, de ani de zile de exil, ei vor putea să treacă nesupărați Prutul, să-și revadă vatra părintească, și pe părinții, frații și rudele lor. Multe lacrimi va șterge venirea pe lume a țarevicului!

Pe lângă acestea, pe lângă cei închiși deportați sau refugiați, e tot poporul Rusiei care se bucură pentru-că el speră acum temeinic că *Țarul* se va milostivi să realizeze reformele pe care de atâta vreme Rusia le așteaptă. Cine știe Pe lângă largirea drepturilor străinilor, de care ne tot vorbesc ziarele de câte-va zile și de care adevăratul popor rus nu va avea mult să se bucure, poate că *Țarul* va da și constituția pentru câștigarea căreia s'a făcut atât de multe jertfe.

— **Briganzii armeni.** Ziarele berlineze aduc știrea că mănăstirea rusească *Galat*, din Caucazia a fost jefuită de revoluționarii armeni cari au pătruns înăuntru în timpul vecerniei și au legat pe călugări.

Revoluționarii nu s'au atins de icoane cari au cadre scumpe, însă au luat anticele rămase dela vechii domnitori ai țării *Imeretia*, între cari obiecte se află și prețiosul inel al țarului *David*, prețioasele inele ale țarinei *Tamara*, garnisite cu diamante și perle, precum și mantii vechi de mare valoare.

Alergând poliția a început o luptă cu briganzii. Patru din ei au fost uciși, cei-l'alți au fugit călări.

— **Statutul personal în România.** — *Căsătorie între unchiu și nepoată.* — Curtea de casație secția I. din București a dat o deciziune prin care se stabilește:

I. Pentru cetățenii Români, statutul lor personal se determină de legea română, și tot după această lege se determină statutul personal al acelor cari, fiind născuți în România, locuiesc în țară și sunt supuși legilor române, precum sunt locuitorii de religie mosaică.

Acești locuitori de religie mosaică, lipsiți numai de drepturile politice, care consistă în participarea la afacerile publice în comună, județi sau sat, nu sunt străini, dar nu sunt nici *Heimatslosi*, expresiune care nu se poate aplica de cât la aceia cari, pe lângă că nu se bucură de cetățenia nici unui Stat, cărora suntem siliți, pentru variile relații în care se află, a le aplica legile locului unde se află și unde încheie relații; căci neaplicând legea reședinții sau a locului, aceste relații ar fi fără nici o sanțiune.

2. Protecția acordată de unele State unor locuitori din Statele orientale, precum mult timp și România a fost considerată, implică numai o protecție diplomatică, dar, prin aceasta, locuitorul care se bucură de protecția străină nu era și cetățean al Statului care acorda protecția.

3. Israelitul, care s'a născut în România, unde a locuit și locuiește, și care s'a supus legi-

lor române, îndeplinind și serviciul militar, este pământean român și legile române, au a i-se aplica și statutul lui personal se regulează de legea română.

4. De și după legea română, căsătoria între unchiu și nepoată nu se poate contracta, însă când o asemenea căsătorie s'a efectuat de israeliții ce locuiesc în România, și al căror statut personal se regulează de legile române, și s'a efectuat într'un stat în care căsătoria dintre unchiu și nepoată este permisă, această căsătorie nu poate fi declarată nulă, când sub raportul formei este validă și dacă nu se constată că soții cari au încheiat-o s'ar fi dus în aceea țară străină numai spre a contracta căsătoria în fraudă legii.

5. Dispozițiile legilor române aplicându-se la toți acei cari locuiesc în România și sunt supuși acestei legi, este neindoișos că divorțul este admistibil pentru aceștia, chiar dacă căsătoria au contract-o într'o țară străină unde divorțul nu există, întru cât în privința cererii de despărțenie are a se aplica legea română.

— **Noua capitală a Australiei.** Federația statelor australiene și-au ales ca loc de reședință orașul Melbourne. Această alegere este o dovadă eclatantă și demonstrativă, pentru a da să înțeleagă Anglia, că deși depind de imperiul britanic, de fapt ele constituiesc o federațiune de stat republicană cu totul independentă. Locul noului parlament al statelor reunite este sătulețul Dalgety, care astfel în scurt timp va deveni un oraș de primul rang.

— **Fratele ilegitim al împăratului Wilhelm.** Din Berlin se comunica următoarea știre interesantă: Naintea barei judecătorești din Halle era tras redactorul ziarului „Halleer Volksblatt“, pentru crima lesei majestate. În acest ziar adică a apărut o știre picantă, anume, *că un frate ilegitim al împăratului Wilhelm a murit ca vagabond în Budapesta.* Mama lui se cheama *Eliza Suchovsky* și era din Budapesta. *Tribunalul însă l'a achitat pe acuzat.* Procurorul apelând contra acestei sentențe, procesul a ajuns naintea tribunalului imperial, care a aprobat sentința *fratului prim* cu motivarea, *că faptul, că fratele ilegitim al împăratului a murit ca vagabond, nu poate arunca umbră asupra împăratului, deoarece pentru nașterea copiilor ilegitiți numai părintele poate fi condamnat, și numai acesta este vătămat în cazul de față prin afirmațiunea, că relațiile defunctului împărat avute cu Eliza Suchovsky au avut drept urmare nașterea vagabondului. Vătămarea acestuia însă nu poate constitui delict de lesa majestate, ear împregiurarea, că voi-a inculpatul să ofenseze pe împăratul Wilhelm, în cursul procesului n'a putut fi dovedită, prin urmare ea poate forma cel mult obiectul unui nou proces.*

— **Venătoare de Ovrei în Rusia.** În Parczew (Polonia rusească) s'au luat Vineri la bătaie creștinii cu ovrei. Casa unui ovreu a fost dărâmată total. Douăzeci ovrei au căzut morți sau răniți. În comuna Ostrowiecz tot din Polonia rusească muncitorii unei fabrici auzind că Ovrei au ucis un copil creștin, au spart toate ferestrele dela casele Ovreilor și au devastat magazinele ovreiești. Doi ovrei au fost uciși (Iacob Robinshtein și Aron Subjekt), douăzeci au fost răniți. Miștie nu era în comună, căci plecase chiar în ziua începerii pe câmpul de războiu.

— **Ovreu defraudant.** Oficiantul Blumenthal al casei Rotschild din Londra a defraudat 300.000 funți ster.

— **Aurul în Madagascar.** Ultimile știri so-site din Madagascar ne-a adus amănunte de un mare interes în privința situațiunii întreprinderilor minere din aceea insulă, și din cari reese că exploatările de aur sunt în ajun de a intra într'o fasă absolut industrială, care, va face să se întrebuinteze instrumente puternice și perfecționate.

Această transformare a instrumentelor care va schimba foarte mult fizionomia exploatațiunilor a fost începută de către mai mulți ingineri experimentați englezi cari au făcut o lucră practică în Transvaal și Australia și a căror inițiativă e vednică de laudă.

Faptul decisiv care a pricinuit și a îndreptățit aplicarea metodelor industriale la extragerea aurului la Madagascar, este descoperirea cu totul recentă, în regiunile sănătoase ale platoului central, la câte-va ore depărtare de Tananarivo, filoane quartifere care conțin mari cantități de aur, a cărei exploatare — cu condiție că ea să

fie făcută industrial — va fi cu mult mai remuneratoare de cât aceea a locurilor de aluviuni până atunci, exclusiv, întrebuintată în insulă.

— **Admiralul Withöft.** Se știe, că în lupta navală dela 10 August a căzut și comandantul flotei ruse, admiralul *Withöft*, care era cel mai popular comandant de flotă. El s'a născut la 1847, a terminat academia militară cu distincție, și la 1865 a intrat în serviciu activ. Mai de multe-ori a împlinit serviciu la marină, în care calitate a încunjurat mai de multe-ori pământul. Despre călătoriile sale a scris mai multe opuri de valoare. La 1884 a fost numit comandant al torpilorului *Grosa*. Dela 1892—1893 a fost al doilea comandant al încruciașătorului *Voievoda* și în 1893 a însoțit pe țarul *Alexandru III*, și familia sa în Danemarca. Și despre această călătorie a scris o carte, care a fost primită cu mare interes. *Alexandru III*, care stima și prețuia pe *Withöft* foarte mult, l-a promovat la 1894 la rangul de prim-comandant al încruciașătorului *Najesduik*, ear la 1895 a devenit comandantul unei flote de torpilori. Cât-va timp a fost comandantul vaselor *Dinutrij* și *Ronskot* și până la 1899 a fost comandantul cuirasatului *Osljabja*. La 1899 țarul *Alexandru III*, l-a ridicat la rangul de admiral, numindu-l tot-odată și șeful secției de marină pentru *Kvantung*. Cu ocaziunea rescoalei boxerilor din 1900 a avut și *Withöft* parte la calmarea acestei revolte. Ca recunoștință pentru merite câștigate cu acest prilej a fost decorat de către țar cu ordinul *Sanislau*. Erumpând războiul actual, *Withöft* a fost numit șef al statului maior de marină al lui *Alexeiev*. După moartea lui *Makarov* el împreună cu prințul *Uhtomsky* a luat comanda flotei dela *Port-Arthur*.

— **Situația în Polonia rusească.** Conform rapoartelor sosite, în Polonia rusească situația este critică. În *Lodz* mil de oameni stau fără muncă și mor de foame (te miri, că nu apare vr'un neaz, care să-i trimită la războiu, să moară cel puțin pentru patrie!).

Mai deună-zi s'a întâmplat un conflict sângeros în pădurea orașului între multe sute de muncitori și două sute de cazaci, cari au fost puși pe fugă. În urma ciocnirii 30 înși au fost răniți. Poliția rusească este absolut neputincioasă să urmărească și să descopere pe autorii și răspânditorii scrierilor și proclamațiunilor revoluționare. De aceea poliția din orașul *Dombrova* a lipit prin oamenii săi secreși placate pe câte-va case cu inscripția *amenințătoare, că socialistii le vor aprinde, prin urmare locuitorii să grigiască.* În chipul acesta voește poliția să câștige un aliat în populație, agitând-o împotriva socialistilor. — Întrebare e, că isbuti-va cu această apucătură.

— **Atragem atențiunea binevoitoare a p. t. public de dame asupra inseratului dlui *Hauer Lajos* farmacist în ARAD (Pécskai-út).**

— **Recomandăm în deosebită atențiune a publicului românesc prăvălia și atelierul dlui *Hartmann Pál* (Boros Béni-tér nr. 161 em. 14) de porțelan și maiolica. Aci se primesc colorări și pictare de vase de porțelan și maiolica după dorință. Aci se pot căpăta tot felul de vase de prânz, de dejun, de teă etc.**

ECONOMIE.

Starea sămănăturilor în România.

Argeșiu. Timp călduros. Sămănăturile de toamnă la N. județului sunt slabe ear la S. mediocre, cele de primăvară slabe în general și porumbul compromis cu deservire.

Izlazurile și fânețele sunt rele și se usucă. Viile mediocre.

Brăila. Seceta este complectă. În câteva comune a căzut puțină ploaie. Sămănăturile păioase de toamnă și primăvară s'au strins de pe câmp și se continuă treeratul lor.

Porumbul e pierdut cu totul în 10 comune, este grav compromis în 27, se mai menține încă în 6 și sunt frumoase în 11

comune și pretutindenea se simte mare voe de ploaie. Meurile în cea mai mare parte nu au răsărit de loc ear cari au sărit sunt proaste.

Constanța. Porumburile sunt bune în plasa *Constanța*, compromise în plășile *Șova*, *Medgidia* și *Silistra Nouă*, ear în plasa *Mangalia* se speră a se mai îndrepta.

Pășunile s'au îmbunătățit în plasa *Constanța*, în restul județului compromise. Alocurea au început arăturile de toamnă. Viile sunt bune în general.

Dimbovița. Timp călduros cu puțină ploaie. Treeratul grânelor aproape terminat. Se continua facerea ogoarelor pentru mănăturile de toamnă.

Bibliografi.

A apărut:

• **Biserica și podul din Borzești**
de *Dr. C. I. Istrati*.

precum și o ochire relativă la bisericile date de *Stefan cel mare*. Cartea e înzestrată cu 49 chipuri bine reproduse și se vinde la preț de 3.50 de către librăria populară C. Sfeteș din București, francez recomandat.

Liturgia sfântului Ioan Gură-de-aur pe note muzicale, după melodiile celor opt bisericesti și armonizată, pentru corurile voci bărbătești, de *Iuliu Birou*, învățător primar, și dirigentul corului *Reuniunii* cântării „Armonia“ din Tievantul-Mare, (p. n. kova). *Opul I.* Editura autorului. — Toate drepturile rezervate. Prețul 5 coroane, plus 30 pentru porto.

Se află de vânzare la autor și la *Librăria Simeon* în Arad.

INSERȚIUNI ȘI RECLAME.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

a

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad. **Andrásy-tér**

Telefon 386. Telefon 386

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal diferite instrumente, în ferării pentru muncă și ediciii, cuptoare de fer de *Nadrag Meiding* de primul rang. Mașine (spate) pentru bucătării de Olanda elegante, specialitate pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiată.

Arme Ferlah și *Piper*, puște pentru vânătoare. Monopol de vânzare a coaselor de oțel *rabás Béla* și a pompelor de stropit cu peronosporei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze *Solingene veritabile*, pentru țiluri și briciuri,

Deposit exclusiv «AHO!»

Pe seama ținuturilor sudice un mare unicele deposit al argintului de argint: **VENU** pentru cuptoare.

Comandele din provincie se efectuează pe prețurile ieftine de zi. Nr. 22

Editor-proprietar: *George Nichia*
Redactor responsabil: *Ioan Russu-Sirlant*.

Ocaziune excepțională!

Din cauza zidirei și câștigării de local, vin-dem pentru prețuri originale de fabrică:

Servicii de prânz, de cafea, de ceai și de mocca. Ceasce de cafea, ceai și de mocca în sute de feluri. Farfurii, tot felul de etaloane (blide) și ștelage pentru fructe și aluaturi.

SERVICII DE STICLA fabricate excelente din țeară și din străinătate. STICLE, PAHARE, FARFURII DE STICLA dela cele mai simple până la cele mai fine.

SERVICII Pentru LICORURI, VIN, ȘI BERE colorate ori din sticlă de cristal. Obiect de lux și folosire de alpaca și argint de China, execuțiunea cea mai modernă.

Obiecte de lux, vase, figuri etc. din porțelan fin, maiolica și fayence. — Vase de nichel, mărfuri de metal, articol pentru arangierea de culine. —

Tasuri pentru servirea de licor, și altele din lemn, sticlă și metal.

Requisite de mâncare din alpaca, ori argintate ori nickelizate, fabricate din țeară.

Lămpi: Pentru saloane, dormitor, refectorii, biurouri, pentru apartamente de biliard și cabinete de lectură: Pentru restaurante, localuri de grădini și buline. Cu lumina electrică, de gaz, acetylen, petrol ori spirit

Ocaziune binevenită dar foarte scurtă pentru cumpărarea de trusouri, și alte lucruri pentru arangierea de locuințe, ville, verande și locuințe de câmp.

308

Gebhart J. és Fia.

ARAD, Andrásy-tér 16 szám.

Fondat la 1850 Nr. Telefon. de stat și com. 219.

Comande din provincie se execută prompt și la moment. Izvor potrivit pentru revinzători, uiegar, măsari și restaurante.

— Intreprindere de sticlărie. —

Biuroul de arhitectură
al lui

BIRÓ ERNŐ, arhitect

— ARAD, Eötvös-utca 17 —

Pregătește ori-ce fel de planuri și acceptază tot felul de lucru aparținător în sfera arhitecturii mai

217

inalte.

Kőszeghy Sándor

tinichier.

Arad, Boros Béni-tér 16.

(Casa Vanicsek)

895

Primește tot felul de lucru de tinichea, (reparări de apeduct) dela execuția cea mai simplă până la cea mai artistică. Ori-ce reparație se face prompt și grabnic.

— Lucru remarcabile de specialitate, prețuri culante. —

In atențiunea ziditorilor!

Biuroul de zidire și magazinul de lemne al întreprinzătorilor de zidiri

Vollák József és Társa

— Arad, Radnai-út 6 szám. —

Telefon pentru oraș și comitat 65.

Primum ori-ce lucrări de zidire.

precum zidire de case de închiriat, edificii private, vile, etc. în ori-ce stil; în loc și în provincie, mai departe zidirea respective construirea și arangierea de ghetării, elevatori, magazine și staluri, etc., precum și transformarea de edificii vechi, construirea și vopsirea de frontispicii, uscarea păreților umezi.

Lucrări de ciment și anume: pardoseală de ciment, baze de beton, trepte, boltitură, iesele de ciment și vălăe de adăpat vitele, canale de beton, mine etc.

Lucrări de lemnari, precum: coperișe, construcții de coperișe, magazine, șopronuri și alte încăperi economice pelângă garanță de mai mult an. Construirea de coperișe de ciment de lemn pentru prețul cel mai ieftin.

Măsurarea și esportizarea de edificii.

Cu bugeturi servim la dorință gratuit.

Mulțumind pentru încrederea clienților noștri, ne rugăm să ni-o păstreze și pe mai departe.

256

Cu deosebit respect:

Vollák József és Társa.

Fabrică de mobile în Arad.

Am onoare a atrage binevoitoarea atențiune a m. on. public asupra

fabricii mele de mobile

aranjată în

Arad, colțul străzilor Deák Ferencz și Lázár Vilmos,

unde se pregătesc paturi de fer, mese, dulapuri pentru lavare, căruțe pentru copii executate în modul cel mai artistic. Cu începerea sezonului recomand moderatorul de căldură pentru cuptoare, cari le am în vânzare pentru prețuri culante și executate foarte cu gust.

Fac la comande noi și proyăzute cu gravuri și desemnuri după cerere. Hotelierilor, cafegiiilor și proprietarilor de localuri de vară recomand alegoriile mele și scaunele mele de grădini fabricate proprii. Se primesc reparatură de mobile, politură și vopsire de nou.

Recomandându-nă binevoitorului sprigin al on. public din loc și din provincie, rămânem cu perfectă stință:

FLEISCHER TESTVÉREK

A R A D,

316

Colțul străzilor Deák Ferencz și Lázár Vilmos.

Tocila și reparatoria de corturi

a lui

SPITZ ANTAL

ARAD, Deák Ferencz-u. 10 sz.

Recomandă prăvălia sa bogată în tot felul de cuțite de oțel Solingen p. economia de casă, de briceaguri, foarfeci și unelte p. măcelării.

Primește pe lângă garanță tot felul de lucru tocilă: ascuțirea de briciuri, de mașini pentru tăiat perul (pentru o bucată 1 cor.), de foarfeci.

Se primesc de asemenea reparațiuni de corturi și umbrele cu cele mai fine obduceri.

Italieni din Veneția.

Rog binevoitorul sprijin

298

Spitz Antal.

Apărare contra arșiței soarelui

Avem onoare a vă recomanda cu sosirea sezonului de vară

Rolurile de fereastră americane

construcția cea mai bună.

Aceste roluri, care sunt construite din lenngradl calitatea cea mai escelentă,

sunt provăzute cu mecanism automobil

sunt foarte durabile și se oprese la ori-ce înălțime.

Prețurile după mărimea ferestrelor 3-60, 5.— cor. și mai sus.

ZIMMERMANN és EISELE

LA „PAPAGALUL VERDE“ (Zöld papagály).

ARAD, Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán.

Mai departe

asortiment bogat in cămăși de turiști de vară,
pălării de paie, umbrele p. bărbați și femei
pentru prețuri senzațional de eftine.

La cumpărări de 10 coroane se acordă un tablou
mărime naturală de 3 coroane

Condițiunea principală a

FRUMȘETEI

este, ca fața și mânile să fie fine, ear in scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

In urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărăcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul HAUER LAJOS.

ARAD, Pécskai-ut.

287

Colorare de porțelan și maiolica de artă

Boros Béni-tér 16 sz 1, em. 14.

Respectuos aduc la cunoștința părțitorilor și spriginitorilor industriei de artă maghiară, că in atelierul meu de colorare îndeplinesc colorări celui mai distins gust corespunzătoare.

P. O. Public poate comanda la mine vase de prânz, de dejun, de tea etc. după ori-ce model. Pictura porțelan in mode cel mai bun executat, cu numele monograme, pentru prețurile cele mai ieftine. Comanda se pot alege după modele gata și din cataloage ilustrate, pe care îl pun ori-cărui, care îl cere pe o carte postală, la dispoziție.

Nisuinta mea principală este să bize meritul și încrederea și îndestulirea on. public.

Primesc pictări de oleu și aquarel etc.

Dau ore la domiciliu damelor iubitoare de pictură de porțelan, maiolica, ear vasele pictate de ele se ard.

Vase de porțelan, maiolica, și sticlă sparte, mai eu sunt in stare aici in Arad să le lipsesc in atelierul meu, pentru a putea fi folositoare și mai departe.

Cu deosebită stimă:

HARTMAN PÁL.

284

Ferăria lui PÖHM és GEDEON

Arad, in colțul str. Eötvös și piața Libertății (Szabadság) (Casa Rozsnyay) in localitățile foste alui Andrányi Géza
Deposit bogat și provăzut cu tot felul de ruzi, figuri și
de fer, piaci de cinc, fer și cupru.

Cuptoare de fer

Articoli de economie și căsnicie, ■ ■ ■ ■ ■
■ ■ ■ ■ ■ instrumente p. toate ramurile industriale

Arme pistoale și cartuse.

Grinzi de fer se furnisează leftin și prompt.
Mare deposit de cărbuni de lemn și de peatră pentru
in preț foarte ieftin.

Vinzare de praf de pușcă reg. ung.

Depositul și atelierul de reparare cel mai vechiu de
mașine de cusut și de biciclete in Arad.

Asortiment bogat de

Mașine de cusut Singer

288

Biciclete engleze și de biciclete cu motor

Clopoțel electric și telefon.

HAMMER VILMOS

ARAD, Sabadság-tér 7. szám.

Nr. Telefonului 96.